

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ
Система забезпечення надійності та безпеки
будівельних об'єктів
ПОЛОЖЕННЯ ПРО РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИЧИН АВАРІЙ
(ОБВАЛЕНЬ) БУДІВЕЛЬ, СПОРУД, ЇХ ЧАСТИН ТА
КОНСТРУКТИВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ
ДБН.В.1.2-1-95

Державний комітет України у справах будівництва і архітектури
\Держкоммістобудування України\
Київ 1995

РОЗРОБЛЕНІ: Спілкою цивільних інженерів України
(інж.Проценко К.І., д-р техн.наук
Перельмутер А.В., канд.техн.наук Ми-
китаренко М.О., інженери Гапоненко
А.Д., Кириленко В.М.)

ВНЕСЕНІ І ПІДГОТОВЛЕНІ
ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ: Держархбудінспекцією України і Техні-
чним управлінням Держнаглядохоронпраці
України

ЗАТВЕРДЖЕНІ: Спільним наказом Держкоммістобудування
України та Держнаглядохоронпраці
України від 25.04.95 N 85/89 і введені
в дію з 1 липня 1995 року

З введенням в дію цих норм втрачає силу на території України
"Положение о порядке расследования причин аварий зданий, соору-
жений, их частей и конструктивных элементов", затверджене Пос-
тановою Держбуду СРСР від 5 червня 1986 N 76.

Видавництво "Укрархбудінформ"
ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Система забезпечення надійності та безпеки	ДБН В.1.2-1-95	
будівельних об'єктів	Вводяться вперше	
ПОЛОЖЕННЯ ПРО РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИЧИН АВАРІЙ		
(ОБРУШЕНЬ) БУДІВЕЛЬ, СПОРУД, ЇХ ЧАСТИН ТА		
КОНСТРУКТИВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ		

Ці норми встановлюють вимоги до організації і порядку прове-
дення розслідування причин аварій будівель, споруд, їх частин та
конструктивних елементів (далі - будівельних об'єктів), що сталися
в процесі будівництва, технічного переозброєння, реконструкції, ка-
пітального ремонту, експлуатації або консервації.

Вимоги цих норм гармонізовані з "Положенням про розслідування
та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на
підприємствах, в установах та організаціях", затвердженим постано-
вою Кабінету Міністрів України від 10.07.93 N 623 (далі скорочено
"Положення про розслідування та облік нещасних випадків") і розви-
вають це "Положення в частині, що стосується будівельно-технічної
експертизи та оцінки причин аварії.

Терміни та їх визначення, які використовуються в нормах, наве-
дені у рекомендованому додатку 1.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дія цих норм поширюється на всі підприємства, установи і
організації незалежно від форм власності. Вони є обов'язковими для
всіх міністерств і відомств України, Ради Міністрів Автономної Рес-
публіки Крим, місцевих адміністрацій та органів місцевого самовря-
дування, приватних осіб та громадських організацій, що виступають в
ролі власників і замовників або виконують будівельні роботи та экс-
плуатують будівельні об'єкти.

1.2. Порядок з вимогами цих норм необхідно керуватися:

- вимогами нормативних і директивних документів органів
державного нагляду (Держатомнагляд, Держнаглядохоронпра-
ці та ін.), якщо аварія сталася на об'єкті, який перебу-
ває під їх наглядом;

- вказівками відомчих або регіональних нормативних документів, які повинні опрацьовуватися відповідно до цих норм і погоджуватися з Держкоммістобудування України;
- вимогами компетентних міжнародних організацій і страхових товариств в тій частині, в якій вони не суперечать цим нормам (при аваріях на спільних підприємствах та в інших випадках, коли це передбачено статутними документами або договорами).

1.3. Залежно від тяжкості наслідків і масштабів аварії поділяються на аварії I категорії і II категорії.

1.4. Категорійність аварій встановлюється таким чином:

I категорія - аварія, наслідком якої стала хоча б одна із таких подій:

- а) загибель п'яти чи більше чоловік;
- б) загроза життю та здоров'ю робітників підприємства або будівництва, а також населенню, що мешкає поблизу підприємства (будівництва);
- в) загроза забруднення навколишнього середовища навколо підприємства або будівництва;
- г) обрушення основних конструкцій об'єкта в цілому або значної частини його;
- д) зупинка роботи підприємства чи будівництва на добу і більше.

II категорія - аварія, наслідком якої стала хоча б одна із таких подій:

- а) загибель до п'яти чоловік;
- б) загроза життю та здоров'ю робітників цеху або виробничої ділянки (ділянки будівництва);
- г) обвалення конструкцій на частині об'єкта;
- д) зупинка роботи цеху або будівельної ділянки на зміну і більше.

Приблизне розподілення аварій за категоріями в залежності від типу будинку чи споруди наведено в довідковому додатку 2.

1.5. Локальні пошкодження конструктивних елементів та деталей без їх обвалення, випадки спрацьовування захисних, протиперевантажувальних або інших протиаварійних засобів, а також інші інциденти, що не створюють небезпеки для здоров'я і життя людей або стану навколишнього середовища, аваріями не вважаються в установленому на підприємстві порядку.

1.6. Аварії I категорії будівель, споруд, їх частин та конструктивних елементів, які знаходяться в ряду масових аварій і обвалень, що викликані стихійним лихом або техногенними катастрофами (повені, землетруси, вибухи, просідання розроблюваних територій тощо), чи одиничні аварії, що уражають або створюють загрозу ураження систем життєзабезпечення великих регіонів, а також аварії, що супроводжуються викидом або реальною загрозою викиду радіоактивних, сильнодіючих отруйних, біологічно активних та інших небезпечних речовин, підлягають спеціальному розгляду комісіями, які призначаються Кабінетом Міністрів України. При їх розслідуванні доцільно використовувати положення цих норм.

2. ПЕРШОЧЕРГОВІ ДІЇ

2.1. Особи, відповідальні за роботу організацій і установ, що здійснюють будівництво, технічне переозброєння, реконструкцію, капітальний ремонт або експлуатацію об'єктів, на яких сталася аварія, зобов'язані, в першу чергу:

- вжити усіх необхідних заходів щодо врятування потерпілих і надання їм допомоги;
- ввести в дію план ліквідації аварій (аварійних ситуацій), якщо такий є на підприємстві;
- вжити заходів щодо запобігання подальшому поширенню руйнувань, пожежі, викиду шкідливих речовин тощо;
- встановити границю небезпечної зони та обмежити доступ до неї людей;

- передати повідомлення про аварію відповідно до вказівок пп.2.2-2.4.

2.2. Про будь-яку аварію на будівельному об'єкті повинно бути сповіщено в орган державного нагляду за охороною праці за місцем розташування підприємства, де сталася аварія, в орган, до сфери

с.3 ДБН.В.1.2-1-95 управління якого належить підприємство, засноване на загальнодержавній власності, в місцевий орган державної виконавчої влади, в обласну інспекцію архітектурно-будівельного контролю і в органи прокуратури за місцем розташування підприємства (будівництва).

2.3. Про аварії I категорії, вказані в п.1.6, сповіщають також Штаб цивільної оборони, Державний комітет України по нагляду за охороною праці і Державний комітет України у справах містобудування і архітектури.

2.4. Повідомлення про аварію передається по телефону, телефаксу, телеграфу або телетайпу зразу після виявлення аварії.

Форма повідомлення повинна відповідати схемі, яка наведена в обов'язковому додатку 3.

2.5. Обов'язок своєчасно передати повідомлення про аварію покладено на керівників генпідрядної будівельної організації, якщо аварія сталася на об'єкті, який будується чи реконструюється, або на керівників організації, яка експлуатує, якщо аварія сталася під час експлуатації.

При ухилянні зазначених осіб від передачі повідомлення останні несуть відповідальність згідно з чинним законодавством.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИЧИН АВАРІЙ

3.1. Основною метою розслідування причин аварій будівель, споруд, їх частин та конструктивних елементів є:

- встановлення фактів, що їх викликали, включаючи, як об'єктивні обставини, такі дії (відсутність дій) посадових осіб, і оцінка цих фактів з точки зору відповідності вимогам діючої нормативно-технічної і організаційно-розпоряджувальної документації;
- розробка заходів щодо ліквідації наслідків аварії;
- розробка рекомендацій щодо попередження виникнення подібних аварій, в тому числі вдосконалення нормативних документів, стандартів та організаційно-розпоряджувальних актів.

3.2. Всі аварії будівельних об'єктів, за винятком зазначених в п.1.5, підлягають розслідуванню будівельно-технічними комісіями, які призначаються відповідно до вказівок цих норм.

3.3. В разі, коли необхідно терміново розпочати роботи по врятуванню потерпілих, відбудові обвалених частин будівлі чи споруди, поновленню систем життєзабезпечення або поновленню безпечної роботи підприємства і розібрати для цього обвалені конструкції, власник підприємства зобов'язаний, організуючи ці роботи до прибуття будівельно-технічної комісії, забезпечити фіксацію їх положень на схемах, ескізах, фотографіях та їх зберігання. Для виконання зазначених робіт створюються місцеві комісії попереднього розслідування причин аварії та ліквідації її наслідків.

3.4. Місцеві комісії призначаються негайно після аварії керівниками організації, що будує чи експлуатує об'єкт.

До складу місцевої комісії включають представників генпідрядної та субпідрядної будівельно-монтажних організацій, проектних організацій, які розробляли проект, підрозділів підприємства, відповідальних за охорону праці.

3.5. Місцева комісія повинна:

- провести огляд міста аварії і зафіксувати положення конструкцій відповідно до вимог п.3.3;

- вжити заходів щодо запобігання подальшим зруйнуванням і забезпечити безпечне провадження робіт при першочерговій розробці чи тимчасовому розкріпленні конструкцій, обмеження доступу людей у небезпечну зону;
- організувати евакуацію потерпілих;
- виявити очевидців аварії і організувати їх опитування;

с.4 ДБН.В.1.2-1-95

- підібрати проектну документацію, що стосується об'єкта аварії, і організувати збір іншої, що має відношення до справи, інформації (актів на приховані роботи, сертифікатів на будівельні матеріали, вироби та конструкції, даних про організації, які здійснювали пошуки, проектування, будівництво, капітальні ремонти та експлуатацію тощо);
- розпочати роботу по розслідуванню причин аварії.

3.6. Зразу після початку роботи будівельно-технічної комісії місцева комісія передає до неї зібрані матеріали і в подальшому зосереджує свої зусилля на роботах по ліквідації наслідків аварії.

За рішенням будівельно-технічної комісії у повному чи неповному складі може залучатися до роботи по розслідуванню причин аварії або виконувати інші її доручення.

3.7. Будівельно-технічні комісії з розслідування причин аварії призначаються в строки не пізніше, ніж протягом двох діб з моменту аварії. Рішення про призначення комісії приймають:

- при позакатегорійних аваріях - Кабінет Міністрів України по даним Держкоммістобудування України і Держнаглядохоронпраці України;
- при аваріях I категорії - Держкоммістобудування України і Держнаглядохоронпраці України за поданням Державної архітектурно-будівельної інспекції відповідного органу Держнаглядохоронпраці;
- при аваріях II категорії - Державна архітектурно-будівельна інспекція або за її дорученням обласні інспекції архітектурно-будівельного контролю і відповідні територіальні органи Держнаглядохоронпраці.

В разі, коли причини аварії (обвалення) очевидні і не потребують проведення розслідування, а потерпілі відсутні і не має загрози здоров'ю та життю, згадані вище органи можуть утриматися від створення комісії.

3.8. Взаємодія будівельно-технічної комісії з комісією спеціального розслідування, створеною органами Державного нагляду за охороною праці відповідно до п.86 Положення про розслідування та облік нещасних випадків, реалізується наданням будівельно-технічної комісії статусу підкомісії в комісії спеціального розслідування.

Як правило, обидві комісії створюються спеціальним наказом органів, зазначених у п.86 Положення про розслідування та облік нещасних випадків.

3.9. До складу будівельно-технічної комісії входять представники:

- органу, що призначив будівельно-технічну комісію (голова);
- власника підприємства, де сталася аварія, або центрального органу, до сфери упарвління якого належить підприємство, що засноване на загально-державній власності;
- генеральної підрядної будівельної (будівельно-монтажної, ремонтно-будівельної) організації та субпідрядних будівельно-монтажних організацій;
- генеральної проектної організації та субпроектних організацій, які розробляли проект;

с.5 ДБН.В.1.2-1-95

- підприємств-постачальників будівельних виробів, конструкцій та інженерного устаткування.

Якщо аварія будівельного об'єкта сталася внаслідок іншої технічної аварії (пожежі, вибуху, аварії транспортного засобу тощо), до складу будівельно-технічної комісії включають представників відповідних органів контролю та нагляду (Головного управління пожежної охорони МВС, Державтоінспекції та ін.) за погодженням з ними.

3.10. При розгляді складних питань, що потребують спеціальних знань чи поглибленої проробки, будівельно-технічна комісія залучає спеціалістів-експертів із науково-дослідних організацій, вузів, проектних організацій, інженерних товариств та інших організацій, як правило, із числа тих осіб, які не мали раніше відношення до проектування, будівництва та експлуатації об'єкта, де сталася ава-

рія.

3.11. Інформаційні матеріали, які вимагаються будівельно-технічними комісіями від проектних і будівельних організацій, підприємств-постачальників будівельних виробів, конструкцій та устаткування, органів ліцензування і сертифікації та інших організацій та підприємств, що мали відношення до об'єкта аварії, включаючи копії архівних документів, надаються в обов'язковому порядку і без попередньої оплати.

Компенсація витрат на надання інформації проводиться відповідно до вказівок п.3.12 цих норм.

3.12. Всі витрати, які пов'язані з роботою будівельно-технічної комісії і залучених до неї спеціалістів-експертів, а також витрати на фотозйомку об'єкта аварії, надання технічної та іншої необхідної документації, проведення лабораторних досліджень та випробувань, виконання додаткових інженерно-геологічних вишукувань, проведення технічних розрахунків, організацію друку та розмноження в необхідній кількості матеріалів розслідування та технічне оформлення цих матеріалів несе підприємство, де сталася аварія, і оформлюється за статтею "збитки підприємства де сталася аварія" звітного документа за формою додатка 13 до Положення про розслідування та облік нещасних випадків.

4. РОБОТА БУДІВЕЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ КОМІСІЇ

4.1. Будівельно-технічна комісія в процесі розслідування причин аварії:

- виконує огляд будівлі, споруди, на яких сталася аварія;
- аналізує проектну та іншу документацію;
- знайомиться з ліцензіями на право провадження робіт, з сертифікатами якості на застосовані конструкції і матеріали, з документацією про кваліфікацію робітників та інженерно-технічних працівників і про їх професійну підготовку;
- проводить опитування очевидців та посадових осіб будівельної (будівельно-монтажної, ремонтно-будівельної) організації або діючого підприємства, організації, установи, при цьому дані опитування очевидців аварії та посадових осіб оформлюються у вигляді протоколів опитування або пояснювальних записок відповідно до форм рекомендованих додатків 4 та 5 цих норм;
- встановлює кількість необхідних фотознімків, ескізів загального виду обваленої будівлі чи споруди, окремих її частин, пошкоджених елементів конструкцій та їх з'єднань, а також основи.

с.6 ДБН.В.1.2-1-95

4.2. Будівельно-технічна комісія повинна встановити:

- стан будівництва або умови експлуатації будівлі, споруди;
- метеумови перед аварією;
- види, характер та тривалість робіт, що проводилися в будівлі, споруді і поблизу них безпосередньо перед аварією;
- ознаки передаварійного стану будівлі, споруди й засоби щодо запобігання аварії;
- інші обставини, пов'язані на думку комісії, з можливою причиною аварії;

визначити:

- якість технічних рішень, прийнятих у проекті і робочій документації (в робочому проекті), дотримання вимог нормативних документів і державних стандартів;
- якість виконання будівельно-монтажних робіт або окремих вузлів спряження конструкцій, відповідність їх проекту і вимогам нормативних документів, для чого проводять детальне обстеження обвалених конструкцій;
- якість застосованих матеріалів, виробів та конструкцій і відповідність їх проекту і вимогам державних стандартів і технічних умов (міцність, розміри, об'ємна маса, марка тощо);
- порядок і місце відбору проб, кількість зразків матеріалів або елементів конструкцій для необхідних випробувань, а та-

- кож характер і обсяг останніх;
- обсяг додаткових досліджень, необхідність проведення експертизи з питань, пов'язаних з виявленням обставин та причин аварії;
  - величини фактичних навантажень, які діяли на будівельні конструкції до і в момент аварії, температурних та інших дій, а також стан конструкцій або основи до моменту аварії;
  - обсяг необхідних перевірочних розрахунків конструкцій будівель та споруд (за прийнятими проектними рішеннями, фактичними навантаженнями, перерізами, матеріалами та їх характеристиками з урахуванням допущених відхилень від проектів, зменшення розмірів сварних з'єднань тощо) з вказівкою організації та осіб, яким доручається виконання цих розрахунків;
  - допущені при експлуатації відхилення від вимог правил з технічної документації будівель, споруд, підйомно-транспортного та технологічного устаткування;
  - наявність технічного паспорту і ведення журналу з експлуатацією технологічного устаткування, будівлі, споруди; в разі відсутності зазначених документів визначити допущені при експлуатації порушення, які впливають на стан будівлі, споруди або на їх несучі конструктивні елементи, а також дефекти конструкцій, які виявлені в процесі експлуатації будівлі, споруди;
  - фактичні обсяги обвалення (руйнувань) будівлі, споруди, їх частин та конструктивних елементів, на підставі чого зробити розмір матеріального збитку від аварії, обсяг витрат на розбирання і відновлення, а також втрати від зупинки виробництва на діючих підприємствах;
  - строки і встановити порядок розбирання завалів, склад обмірів та інших робіт в процесі розбирання для одержання необхідних даних про причини аварії;
  - будівельні конструкції або основи будівель, споруд, які не задовольняли за несучою здатністю задані вимоги при зведенні, експлуатації на підставі проведених обстежень та перевірочних розрахунків на фактичні навантаження і умови роботи;

с.7 ДБН.В.1.2-1-95

встановити:

- обсяг і характер виконаних до моменту аварії будівельно-монтажних робіт за даними загального журналу та спеціальних журналів робіт, актами на приховані роботи і актами проміжної прийомки відповідальних конструкцій та іншої виробничої документації, а по будівлі, споруді, які експлуатуються, - наявність акта про приймання в експлуатацію;
- причину, яка викликала стан конструкцій чи основ будівель, споруд, що призвели до аварії, а також порушень проекту і робочої документації (робочого проекту), вимог нормативних документів та державних стандартів, у зв'язку з якими виникла причина, яка викликала аварію;
- посадових осіб, безпосередньо відповідальних за недоліки в проектуванні, будівництві, виготовленні матеріалів, виробів, конструкцій чи експлуатації будівлі (споруди), на якій сталася аварія (залежно від виявлення причин аварії);

підготувати:

- рекомендації і заходи щодо ліквідації наслідків аварії;
- пропозиції про необхідність проведення додаткових обстежень будівель, споруд з метою визначення можливості та умов їх повного відновлення, а також продовження будівництва чи експлуатації частини будівлі (споруди), що збереглася.

Будівельно-технічна комісія виконує інші роботи, необхідність в проведенні яких виявляється в ході розслідування аварії.

4.3. Про результати розслідування будівельно-технічна комісія складає акт за формою згідно з обов'язковим додатком 6.

Голова і члени будівельно-технічної комісії несуть відповідальність за повноту, ретельність та об'єктивність розслідування при-

чин аварії.

При наявності у члена комісії особистої думки він викладає її письмово і додає до акту.

4.4. Висновки акту розслідування повинні бути повідомлені організаціям і особам, які, на думку будівельно-технічної комісії, несуть відповідальність за виникнення та розвиток аварії. При незгоді з висновками будівельно-технічної комісії згадані організації і особи можуть їх обскаржити, подавши в організації, які призначили комісію, свої письмові заперечення.

4.5. Будівельно-технічна комісія передає в органи, які її призначили, такі документи:

- акт розслідування причин аварії, підписаний усіма членами комісії з доданням особливих думок, якщо такі є;
- протоколи засідань, включаючи ті, де були прийняті рішення про експертизу, залучення спеціалістів, проведення додаткових досліджень, розгляду пояснень посадових осіб тощо;
- схеми креслень, зарисовки і фотознімки об'єкта з необхідними поясненнями;
- результати лабораторних випробовувань матеріалів, виробів, елементів конструкцій;
- перевірені розрахунки конструкцій і основ;
- додаткові інженерно-геологічні дослідження;
- копії довідок місцевих метеостанцій та інші матеріали, одержані у відповідь на запити комісії;
- заключення експертів;
- список осіб (з назвою організацій де вони працюють, і посад, що займають), які брали участь у розслідуванні причин аварії, але не увійшли до складу будівельно-технічної комісії;
- письмові свідчення очевидців, протоколи їх опитувань, пояснення посадових осіб, інші матеріали організацій та осіб, що звернулися до комісії.

Якщо внаслідок аварії є потерпілі, комісія передає в органи, що її призначили, також відповідні матеріали, що передбачені Положенням про розслідування та облік нещасних випадків.

Всі ці документи повинні мати суцільну нумерацію сторінок, бути зброшуровані, включаючи опис документів, підписаний головою будівельно-технічної комісії.

Копії акту розслідування передаються також власнику підприємства, де сталася аварія, або представнику організації, що експлуатує (будує).

4.6. Будівельно-технічні комісії працюють відкрито і їх матеріали не підлягають засекречуванню, за винятком випадків, оговорених діючим законодавством України. В цих випадках режим секретності повинен бути зразу оговорений у розпорядженні про утворення будівельно-технічної комісії з обов'язковим посиланням на відповідний законодавчий акт.

Будівельно-технічна комісія по можливості знайомить з ходом розслідування і результатами своєї роботи телебачення та пресу, а в необхідних випадках вживає заходів щодо інформування населення про можливі небезпеки, що виникли у зв'язку з аварією.

До комплекту матеріалів за п.4.5 повинен бути забезпечений доступ для проведення аналізу, узагальнення накопиченого досвіду та виробки необхідних заходів щодо підвищення надійності та безпеки будівельних об'єктів.

5. РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ, ЗАПРОПОНОВАНИХ БУДІВЕЛЬНО-ТЕХНІЧНИМИ КОМІСІЯМИ

5.1. Розроблені будівельно-технічними комісіями рекомендації та заходи щодо ліквідації наслідків аварії приймаються до реалізації і стають керівництвом до дій місцевої комісії відповідно до п.3.6 цих норм.

5.2. Відповідно до встановленого характеру пошкодження будівлі, споруди та будівельної конструкції при ліквідації наслідків

аварії необхідно приймати технічні рішення і реалізувати їх при наступних етапах робіт:

- вимкнення систем газо-, водо- та електропостачання, ліквідація пожеж, огороження небезпечної зони тощо;
- видалення тимчасових, у тому числі кранових і (по можливості) корисних навантажень з покриттів та перекриттів на небезпечних ділянках, спорожнення ємкостей тощо;
- локалізація зони обвалення шляхом аварійного розкріплення конструкцій, забезпечення просторової стійкості каркасу та його елементів шляхом постановки зв'язків, діафрагм, розпорок та ін.;
- встановлення складу та технологічної послідовності виконання аварійно-відновлювальних робіт, включаючи оцінку необхідності детальних обстежень конструкцій, визначення потреби в ресурсах, вироблення заходів з безпеки проведення робіт;
- розбирання завалів зруйнованих конструкцій та демонтаж пошкоджених конструкцій, стан яких визнано аварійним і підсилення яких неможливе або недоцільне;
- відновлення та підсилення будівельних конструкцій, відновлення елементів технологічного устаткування та інженерних мереж з метою поновлення виробництва (можливо за тимчасовою технологічною схемою);
- ремонт конструкцій, який може виконуватися в процесі експлуатації будівлі в умовах діючого виробництва. Черговість виконання робіт, принципи їх сумісництва і методи виконання визначаються залежно від конкретних умов виробництва та характеру аварійних пошкоджень.

5.3. При проведенні обстежень необхідно крім задач, розв'язуваних при періодичних технологічних обстеженнях будівельних конструкцій, які експлуатуються, повинні бути розв'язані також такі задачі:

- виявлення усіх частин будівлі, споруди, що знаходяться в аварійному стані і загрожують обваленням;
- встановлення меж розбирання і демонтажу зруйнованих та пошкоджених конструкцій, встановлення границь небезпечної зони, куди обмежується доступ людей;
- виявлення конструкцій, підсилення яких необхідно виконати до початку роботи виробництва, і конструкцій, підсилення яких можна сумістити з технологічним процесом.

5.4. Розробка технічної документації з ліквідації наслідків аварії може виконуватись за одну або дві стадії.

За одну стадію документація розроблюється самою місцевою комісією (з залученням експертів-спеціалістів) для нескладних об'єктів і при відносно невеликому обсязі проектних робіт, а також при можливості надання результатів у вигляді ескізів. При цьому документація, як правило, містить:

- відомості потрібних матеріалів, устаткування, оснастки, нестандартного устаткування і механізмів;
- календарний графік робіт з урахуванням максимально можливого суміщення операцій, який визначає тривалість зупинки виробничого процесу;
- ескізну схему підсилення з вказівкою конструкцій, які посилюються, змінюються і зберігаються, та їх основних вузлів та елементів;
- ескізи підсилення елементів конструкцій та вузлів;
- короткі вказівки щодо безпечного проведення робіт.

За дві стадії ведеться розробка документації великих об'єктів, які характеризуються складністю конструктивних рішень, способів поновлення та методів проведення робіт. При цьому основні технічні рішення розроблюються і оформлюються у вигляді технічних завдань для спеціалізованих організацій.

5.5. При розробці проекту відновлення будівлі, споруди та проекту проведення робіт необхідно враховувати вимоги безпечного про-

ведення робіт і імовірність виникнення аварійної ситуації на кожному етапі проведення аварійно-відновлюваних робіт.

В проекті (насамперед для випадків підсилення конструкцій під навантаженням і для розбирання завалів) повинні передбачатися:

- заходи щодо забезпечення міцності і стійкості конструкцій при проведенні робіт, включаючи вказівки щодо влаштування тимчасових опор та кріплень;
- способи контролю за граничними значеннями навантажень, які залишаються на конструкціях, і монтажних навантажень;
- перелік конкретних вузлів та конструктивних елементів, де повинна додержуватися певна послідовність операцій, що потребують проміжного контролю;
- кваліфікація робочих, які залучаються до виконання найбільш відповідальних видів робіт.

с.10 ДБН.В.1.2-1-95

6. РОЗГЛЯД, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА КОНТРОЛЬ МАТЕРІАЛІВ ЩОДО РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИЧИН АВАРІЙ

6.1. Матеріали розслідування причин аварій розглядаються разом з письмовими запереченнями за п.4.4 органом, який призначив комісію, не пізніше як у двотижневий строк.

При згоді зазначеного органу з висновками комісії затверджені акти розслідування причин аварій повинні бути надіслані в п'ятиденний строк в Держкоммістобудування України і Держнаглядохоронпраці України, а коротка довідка про висновки, до яких прийшла будівельно-технічна комісія, - в усі організації, куди відповідно до вказівок пп.2.2 і 2.3 було надіслано повідомлення про аварію.

У тих випадках, коли при розгляді матеріалів розслідування в органі, який створив будівельно-технічну комісію, є суперечення проти висновків комісії, що були визнані переконливими, приймається рішення про повторне розслідування.

6.2. При виявленні комісією фактів недоброякісної роботи проектних, будівельних (будівельно-монтажних, ремонтно-будівельних) організацій, які мають ліцензії на виконання таких робіт, а також факти поставки недоброякісних будівельних матеріалів, виробів та конструкцій, на які видано сертифікати, у відповідні органи ліцензування та сертифікації, надсилається подання про позбавлення організації ліцензії або відміну виданого сертифікату і про перевірку акредитованої лабораторії, яка видала позитивний висновок про якість продукції.

6.3. В тих випадках, коли комісією встановлено, що причиною аварії є недосконалість нормативно-технічної документації, пропозиції щодо внесення до неї змін та доповнень надсилаються в головну організацію по стандартизації та нормуванню Держкоммістобудування України, відповідальну за розробку відповідних нормативно-технічних документів.

6.4. Держкоммістобудування України і Держнаглядохоронпраці України:

- здійснюють нагляд за додержанням встановленого цими нормами порядку розслідування причин аварій будівель, споруд їх частин та конструктивних елементів;
- виконують аналіз причин аварій і розробляють заходи щодо їх попередження, обов'язкові для всіх суб'єктів господарювання і власників основних фондів;
- силами Державної комісії архітектурно-будівельного нагляду ведуть облік будівельних аварій (обвалень) за формою згідно з рекомендованим додатком 8;
- не рідше, як один раз в п'ять років готують і передають до Кабінету Міністрів України огляд аварійності будівельних об'єктів з пропозиціями щодо її зниження.

с.11 ДБН.В.1.2-1-95

Додаток 1

Довідковий

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

1. АВАРІЯ - надзвичайна подія, яка відбувається з техногенних

(конструктивних, виробничих, технологічних та експлуатаційних) причин або в результаті випадкових зовнішніх впливів і полягає в пошкодженні, виході з ладу, руйнуванні технічних пристроїв, будівель та споруд.

2. АВАРІЙНА СИТУАЦІЯ - стан будівлі, споруди чи їх частин, що характеризується порушенням меж та умов безпечної експлуатації, але ще не перейшов у аварію.

3. БЕЗПЕКА - Властивість будівельного об'єкта при нормальній експлуатації і аваріях обмежувати несприятливі для здоров'я та життя людини або для цілісності навколишнього середовища наслідки встановленими границями.

4. ВЛАСНИК - фізична чи юридична особа, якій належить підприємство, або призначений ним орган, що представляє інтереси власника.

5. ДЕФЕКТ - відхилення якості, форми або фактичних розмірів елементів та конструкцій від вимог нормативно-технічної чи проектно-конструкторської документації, що виникає при проектуванні, виготовленні, транспортуванні та монтажі.

6. КАТАСТРОФА - великомасштабна аварія, що спричинила численні людські жертви, значну матеріальну шкоду або інші тяжкі наслідки.

7. НОРМАЛЬНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ - експлуатація у визначених проектом нормативно-технічною документацією межах та умовах.

8. ОБСТЕЖЕННЯ - комплекс робіт по збиранню, обробці, систематизації і аналізу даних про технічний стан конструкції, наявні дефекти та пошкодження, оцінці міри зносу.

9. НЕБЕЗПЕЧНА ЗОНА - зона об'єкта, який зазнав аварії або знаходиться в аварійному стані, де існує пряма загроза здоров'ю та життю людей, які там знаходяться.

10. ПОМИЛКА ПЕРСОНАЛУ - неумисна неправильна дія чи пропущення правильної дії при створенні або технічному обслуговуванні будівельного об'єкта.

11. ПОШКОДЖЕННЯ - відхилення від первісного рівня якості елементів та конструкцій, які виникають під час експлуатації і аварії.

12. СТИХІЙНЕ ЛИХО - катастрофічне природне явище чи процес, який може викликати людські жертви, значну матеріальну шкоду та інші тяжкі наслідки.

13. ТЕХНІЧНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ - комплекс заходів щодо технічного нагляду, догляду, утримання і усіх видів ремонтів будівель та споруд.

14. ОРГАНІЗАЦІЯ, ЩО ЕКСПЛУАТУЄ - організація, яка утворена або призначена власником для здійснення діяльності підприємства на всіх етапах його життєвого циклу і яка має на це необхідний дозвіл і ліцензії.

с.12 ДБН.В.1.1.2-1-95

Додаток 2

Довідковий

ПРИБЛИЗНИЙ ПЕРЕЛІК ОБ'ЄКТІВ, АВАРІЇ НА ЯКИХ НАЛЕЖАТЬ ДО I та II КАТЕГОРІЇ

У цьому додатку наведений приблизний перелік будівельних об'єктів, аварії на яких належать до I та II категорії, незалежно від кількості потерпілих, тривалості перерви в експлуатації та інших параметрів класифікації, вказаних у п.1.4. Якщо вказівки п.1.4 вступають в протиріччя з даними цього додатку (наприклад, число потерпілих велике, а об'єкт вказано у переліку таких, що віднесені до II категорії), то слід керуватися тими даними, які збільшують категорію аварії.

1. До I категорії, як правило, належать аварії, що супроводжуються руйнуванням основних конструктивних елементів цих об'єктів:

- об'єкти нафто- та газовидобувної, газопереробної, металургійної, хімічної та інших галузей промисловості, обладнані пожежо- і вибухонебезпечними емкостями та сховищами рідкого палива, газу та газопродуктів, особливо при їх утриманні під тиском (технологічні трубопроводи, апарати, котли, газгольдери, ізотермічні резервуари місткістю понад 10 тис. кубометрів, посудини високого тиску тощо);

- об'єкти хімічної, нафтохімічної, біотехнологічної, оборонної та інших галузей, пов'язаних з використанням, переробкою, виготовленням та зберіганням хімічно токсичних, вибухо- та пожежонебезпечних речовин і промислових вибухових матеріалів, біологічно небезпечних речовин тощо;
- об'єкти вугільної і гірничорудної промисловості, що небезпечні відносно пожежі, вибуху і газу;
- об'єкти атомної енергетики (АЕС, АЕТС, АСТ), включаючи сховища і заводи по переробці ядерного палива і радіоактивних відходів, а також інші радіаційно небезпечні об'єкти;
- об'єкти гідро- та теплоенергетики (ГЕС, ГРЕС, ТЕС, ТЕЦ) потужністю понад 1,5 млн. кВт;
- мости, тунелі, шляхопроводи на дорогах вищої категорії, що мають протяжність понад 1000 м;
- стаціонарні споруди знаків навігаційної обстановки;
- шлюзи та основні портові споруди на водних шляхах 1-го та 2-го класів за ГОСТ 26775-85;
- великі вокзали, аеровокзали та вертольотні станції;
- магістральні трубопроводи діаметром понад 1000 мм чи з робочим тиском понад 2,5 МПа, а також ділянки магістральних трубопроводів меншого діаметру і меншим робочим тиском при їх переході через водні перешкоди, залізниці та автомобільні дороги;
- гідротехнічні споруди меліораційних систем з площею зрошення понад 300 тис. га і водосховищ об'ємом понад 1 кубокілометр;
- великі елеватори і зерносховища, млинові комбінати;
- потужні цукрові і цукрово-рафінадні заводи;
- будівлі основних музеїв, державних архівів, сховищ національних, історичних та культурних цінностей;
- видовищні об'єкти з масовим знаходженням людей (стадіони, театри, кінозали, цирки, виставочні приміщення тощо);
- будівлі університетів, інститутів, шкіл, дошкільних установ тощо;
- великі лікарні та інші установи охорони здоров'я;
- універсами та інші великі торгові підприємства;
- об'єкти життєзабезпечення великих районів міської забудови

с.13 ДБН.В.1.2-1-95

- та промтериторій;
  - великі об'єкти захисно-охоронного характеру (протисельові, протизсувні, протилавинні споруди, захисні дамби тощо);
  - основні об'єкти металургійної промисловості, важкого машинобудування, нафтохімії, суднобудування, оборонної промисловості (доменні й мартенівські печі, збиральні корпуси, високі димові труби тощо);
  - копри, машинні відділення видобувних машин, будівлі головних вентиляційних систем на шахтах і копальнях;
  - розподільчі системи основних електромереж високої напруги (включаючи опори ЛЕП та ВРП);
  - ємкості для нафти та нафтопродуктів;
  - великі готелі, гуртожитки;
  - будівлі та споруди центральних складів для забезпечення життєвих потреб населення, складів особливо цінного устаткування та матеріалів, військові склади.
2. До II категорії, як правило, належать аварії, що супроводжуються руйнуванням основних конструктивних елементів таких об'єктів:
- всі об'єкти промисловості, енергетики, транспорту та зв'язку, сільського господарства й переробки сільгосппродукції, не зазначені в п.1;
  - житлові будинки;
  - об'єкти водопроводу і каналізації (включаючи водонапірні вежі, очисні споруди, водозабори) промислових підприємств та населених пунктів;
  - громадські споруди, які не внесено до I категорії, а також

- всі тимчасові і мобільні об'єкти для фізкультури та спорту або для масових видовищ;
- об'єкти місцевих (внутрішньовиробничих) доріг, комунікацій та трубопроводів;
  - склади та сховища, що не віднесені до I категорії;
  - парники, теплиці;
  - опори розподільчої мережі низької напруги, освітлювальні опори.

с.14 ДБН.В.1.2-1-95
Додаток 3
Обов'язковий

СХЕМА

повідомлення про аварію будівлі, споруди, їх частин та конструктивних елементів
ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО АВАРІЮ

1. Дата і час, коли сталася аварія _____
2. Найменування підприємства чи іншого об'єкта, його власник (для об'єктів загальнодержавної власності вказується орган, до сфери управління якого належить об'єкт) _____
3. Коротка характеристика обставин та причин аварії, що передбачаються _____
4. Коротка характеристика масштабу аварії (аварія I та II категорії, аварія із загрозою широкої поразки населення або навколишнього середовища, масові аварії при природних катастрофах та ін.) _____
5. Кого ще сповістили про аварію _____
6. Дата, час передачі інформації, прізвище, ініціали та посада особи, що передала інформацію _____

с.15 ДБН.В.1.2-1-95
Додаток 4
Рекомендований

Протокол опитування з приводу аварії

П Р О Т О К О Л

опитування з приводу аварії, яка сталася _____
(дата і час)

на _____
(найменування підприємства, будівлі, споруди)

Прізвище, ім'я, по батькові _____

Рік народження _____ Освіта _____

Професія (посада) _____

Стаж роботи на підприємстві за професією _____

Домашня адреса _____

Про відомі йому обставини аварії повідомив _____
(у вільній формі викла-

дається розповідь про аварію та факти, які мають до неї відношення)
Для уточнення відомих опитуваному фактів йому ставляться такі запитання.

Запитання: _____

Відповідь: _____

(і т.д.)

"Протокол мною прочитано, з моїх слів записано правильно"

_____ (_____)
підпис прізвище та ініціали

Опитування провів і протокол опитування склав

_____ (_____)
підпис прізвище та ініціали

с.16 ДБН.В.1.2-1-95

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Будівельно-технічній комісії, яка проводить розслідування аварії, що сталася _____

(дата, час)

на _____
(найменування підприємства, будівлі, споруди)

від _____
(прізвище, ім'я, по батькові, посада і місце

роботи особи, що дає пояснення)

Освіта _____

Стаж роботи: _____

на цьому підприємстві _____

на цій посаді _____

Домашня адреса _____

ПОЯСНЕННЯ

(У вольній формі дається пояснення відомих фактів, що пов'язані з аварією, висловлюється думка про її обставини і причини, вказується на дії або бездіяльність посадових осіб, висловлюються пропозиції щодо запобігання аналогічним аваріям у подальшому).

Підпис і дата

подання пояснення

с.17 ДБН.В.1.2-1-95

Додаток 6

Обов'язковий

АКТ

розслідування причин аварії _____ категорії, що сталася

"_____" _____ 199_ року о _____ годині _____ хвилин

на _____

(повне найменування підприємства, будівлі, споруди,

власник підприємства, найменування органу, до сфери

управління якого належить підприємство)

"_____" _____ 19__ р.

(дата складання акту)

(місце складання акту)

Будівельно-технічна комісія, призначена наказом від _____

№ _____

(найменування органу, що призначив комісію)

у складі голови _____

(прізвище, ім'я, по батькові, посада яку займає,

місце роботи)

і членів комісії _____

(прізвище, ім'я, по батькові, посада яку займає,

місце роботи)

за участю запрошених спеціалістів _____

(найменування основних органі-

зацій із зазначенням прізвищ, ініціалів і посад, які займають

представники цих організацій)

провела з "_____" _____ 19__ р. по "_____" _____ 19__ р.

розслідування причин аварії і в результаті його було встановлено таке:

1. Масштаб аварії

Докладний опис аварії із зазначенням обсягу обвалених та пошкоджених конструкцій, устаткування, інженерних мереж та систем життєзабезпечення, наслідків (повне або часткове припинення будівницт-

ва чи експлуатації об'єкта; кількість потерпілих; наявність загрози для персоналу, населення, навколишнього середовища тощо) та інших відомостей, які характеризують в цілому масштаб аварії _____

с.18 ДБН.В.1.2-1-95

2. Характеристика об'єкта, де сталася аварія

2.1. Основні технічні характеристики будівлі, споруди, їх розміри, застосовані несучі та огорожувальні конструкції _____

розміри будівлі у плані, кількість прогонів та поверхів, _____

с.18 ДБН.В.1.2-1-95

крок колон, опис конструкцій тощо)

2.2. Відомості про організації _____

(найменування, номер і дата видачі ліцензії, ким видана ліцензія) і особи _____

(прізвище та ініціали, посада, відомості про спеціальну освіту) які виконували:

- а) інженерні вишукування та інші допроектні роботи;
- б) проектування (прив'язку типового проекту, повторне застосування індивідуального проекту);
- в) експертизу проектної документації;
- г) погодження і затвердження проекту, видачу дозволу на будівництво;
- д) постачання будівельних матеріалів, виробів та конструкцій, включаючи відомості про сертифікацію цієї продукції;
- е) будівельно-монтажні роботи;
- ж) пусканалагоджувальні роботи;
- з) приймальні випробування;
- і) авторський нагляд за будівництвом;
- к) технічну експлуатацію.

2.3. Дати початку будівництва і основних етапів зведення будівлі чи споруди, дата вводу в експлуатацію; дати капітальних ремонтів _____

2.4. Основні дефекти та пошкодження, які виявлені при прийманні в експлуатацію і в процесі її проведення, відомості про обстеження, які проводилися _____

(якою організацією, номер і дата видачі їй ліцензії) та їх результати _____

3. Обставини, за яких сталася аварія

Атмосферні умови (температура повітря, швидкість вітру, висота снігового покриву та ін.) _____

с.19 ДБН.В.1.2-1-95

Навантаження та дії (корисні, кранові та ін.), включаючи і ті, що не передбачені проектом _____

Режим роботи технологічного устаткування, помічені відхилення від нормального режиму роботи; операції, які виконувалися безпосередньо перед аварією (в тому числі вибухи, забивання паль, підвищення вантажів до існуючих конструкцій, зварювання конструкцій, розпушування ґрунту та ін.) _____

Зафіксовані ознаки передаварійного стану і вжиті організацією, яка будує чи експлуатує, заходи щодо запобігання аварії _____

Інші обставини, які могли б сприяти початку аварії чи її розвитку, включаючи дії або бездіяльність персоналу _____

---

4. Зібрані свідчення та пояснення

Короткий зміст пояснень очевидців аварії _____

Короткий виклад пояснень посадових осіб, відповідальних за проектування, будівництво та експлуатацію об'єкта, де сталася аварія _____

---

5. Оцінка якості робіт і дії посадових осіб

Оцінка якості проектних рішень, виконаних будівельно-монтажних робіт, застосованих будівельних матеріалів, виробів та конструкцій, використаного інженерного устаткування _____

Опис і оцінка ролі виявлених відхилень від проекту і порушення обов'язкових вимог нормативно-технічних документів, правил технічної експлуатації будівель та споруд, підйомно-транспортного устаткування, систем сповіщення та сигналізації тощо _____

Оцінка якості, повноти і своєчасності ведення виконавчої документації під час будівництва та експлуатації об'єкта _____

Оцінка результатів контрольних випробувань матеріалів та конструкцій, а також інших додаткових досліджень, виконаних за дорученням комісії _____

Оцінка дій робітників технічного і авторського нагляду (із значенням прізвищ та посад), служб сертифікації та ліцензування, організацій, які здійснювали контроль за якістю будівельно-монтажних робіт і застосованих конструкцій, виробів та матеріалів, організацій, що здійснювали контроль і нагляд під час експлуатації _____

Оцінка термінових заходів, вжитих для локалізації аварії, врятування людей, якнайшвидшого відновлення роботи (включаючи їх своєчасність, а також вплив та можливість проведення розслідування) _____

На підставі аналізу існуючих даних, із урахуванням думок і експертів і пояснень посадових осіб комісія прийшла до такого висновку:

1. Вказується встановлена причина, яка викликала аварію будівлі, споруди, їх частин чи конструктивних елементів (бажано, відповідно до класифікації за рекомендованим додатком 7), а також причини, що сприяли виникненню і розвитку аварії.

2. Вказується, в зв'язку з якими саме порушеннями проектно-конструкторської документації, вимог норм та стандартів, вказівками посадових інструкцій та інших документів виникла основна причина і ті, що сприяли аварії.

3. Вказуються посадові особи, причетні до безпосередніх причин аварії.

4. Даються рекомендації щодо ліквідації наслідків аварії, включаючи необхідні заходи щодо підсилення конструкцій тієї частини будівлі чи споруди, яка збереглася, заходи щодо найшвидшого поновлення будівництва або експлуатації, необхідні заходи щодо організації спостереження за конструкціями, проведення їх ремонтів або змі-

ни режиму експлуатації, а також, при можливості, по попередженню подібних аварій.

5. В разі необхідності даються рекомендації щодо організації обстежень аналогічних об'єктів (тих, які будуються чи знаходяться в експлуатації) з метою попередження аварій та обвалень.

Голова комісії

_____
(підпис)

Члени комісії

_____
(підписи)

с.21 ДБН.В.1.2-1-95

Додаток 7

Рекомендований

КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИЧИН АВАРІЇ

1. Технічні помилки і брак у роботі, допущені при вишукуванні, проектуванні, виготовленні будівельних матеріалів та конструкцій, виконанні будівельно-монтажних і пусконаладжувальних робіт, експлуатації та ремонтах (неправильна оцінка умов роботи конструкцій та основ; недостатня міцність, жорсткість або стійкість конструкцій та основ; неправильне урахування діючих навантажень; неправильний вибір матеріалів; недостатні заходи щодо захисту конструкцій від її агресивного середовища; неправильний вибір заходів щодо захисту від осідання основ, здимання ґрунтів, замочування лесовидних просадних ґрунтів тощо; відхилення від проекту під час будівельно-монтажних робіт; зміна розрахункової схеми конструкції під час монтажу; не передбачене проектом провадження робіт; використання недоброякісних будівельних матеріалів, виробів та конструкцій; грубе порушення технології провадження робіт; відсутність необхідного нагляду та догляду за конструкціями; перевантаження конструкцій, установа та підвищення різного додаткового устаткування).

2. Організаційні помилки, які сприяли виникненню причин, що викликали аварію (відсутність відповідальних осіб на кожному етапі проектування, будівництва, експлуатації; нечіткість та суперечності в посадових інструкціях; порушення під час передачі та зберігання інформації, включаючи її неповноту, відсутність, зберігання і недоступність для заінтересованих посадових осіб; завантаження персоналу непрофільними дорученнями керівництва).

3. Недостатня кваліфікація виконавців, відсутність у них необхідної спеціальної освіти, погана організація їх навчання і перепідготовки.

4. Наслідки техногенних та природних катастроф, які не підлягають обов'язковому обліку відповідно до діючих норм (землетрусів з інтенсивністю вищою ніж передбачено нормами, пожеж, вибухів, наїздів транспортних засобів тощо).

5. Недостатні знання про природу і нові технічні та технологічні процеси, виявлення явищ, які раніше не спостерігалися.

6. Інші причини (вказується, які саме) або поєднання причин (крім вказівки на них наводяться і міркування про їх взаємний вплив або його відсутність).

с.22 ДБН.В.1.2-1-95

Додаток 8

Обов'язковий

ЖУРНАЛ

обліку випадків аварій будівель, споруд, їх частин та конструктивних елементів

Об'єкт, де сталася аварія	Відомості про аварію
Вжиті заходи Де	
----- збері-	
Найменування об'єкта, Повне найменування Дата Кате- Короткий	
опис Основна Заходи, Відміт- гаються	

місце його розташування, проектування, призначення, аварії, понова-аварії, промислове, цивільне, причини енергетичне, транспортне тощо) (тип проектування, матеріали, будівельно-аварії, обваленої будівлі, споруди, конструктивні елементи, їх обсяг, особливості протікання аварії тощо)

-----
 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 |
 7 | 8 | 9 |

с.23 ДБН.В.1.2-1-95

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ 1
 2. ПЕРШОЧЕРГОВІ ДІЇ 2
 3. ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИЧИН АВАРІЙ 3
 4. РОБОТА БУДІВЕЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ КОМІСІЇ 5
 5. РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ, ЗАПРОПОНОВАНИХ БУДІВЕЛЬНО-ТЕХНІЧНИМИ КОМІСІЯМИ 7
 6. РОЗГЛЯД, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА КОНТРОЛЬ МАТЕРІАЛІВ ЩОДО РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИЧИН АВАРІЙ 8
 Додаток 1. Терміни та визначення 11
 Додаток 2. Приблизний перелік об'єктів, аварії на яких належать до I та II категорії 12
 Додаток 3. Схема повідомлення про аварії будівлі, споруди, їх частин та конструктивних елементів 14
 Додаток 4. Протокол опитування з приводу аварії 15
 Додаток 5. Пояснювальна записка 16
 Додаток 6. Акт розслідування причин аварії будівельно-технічною комісією 17
 Додаток 7. Класифікація причин аварії 21
 Додаток 8. Журнал обліку випадків аварій будівель, споруд, їх частин та конструктивних елементів 22

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ УКРАИНЫ
 Система обеспечения надежности и безопасности
 строительных объектов
 ПОЛОЖЕНИЕ О РАССЛЕДОВАНИИ ПРИЧИН АВАРИЙ
 (ОБРУШЕНИЙ) ЗДАНИЙ, СООРУЖЕНИЙ, ИХ ЧАСТЕЙ
 И КОНСТРУКТИВНЫХ ЭЛЕМЕНТОВ
 ДБН.В.1.2-1-95

Государственный комитет Украины по делам строительства и архитектуры
 \Госкомградостроительства Украины\
 Киев 1995

РАЗРАБОТАНЫ: Союзом гражданских инженеров Украины
 (инж.Проценко К.И., д-р техн.наук
 Перельмутер А.В., канд.техн.наук Ми-
 китаренко М.А., инженеры Гапоненко
 А.Д., Кириленко В.М.)

ВНЕСЕНЫ И ПОДГОТОВЛЕНЫ

К УТВЕРЖДЕНИЮ: Госархстройинспекцией Украины и Управ-
лением государственного надзора
Госнадзорохрантруда Украины
УТВЕРЖДЕНЫ: Совместным приказом Госкомградострои-
тельства Украины и Госнадзорохрантруда
Украины от 25.04.95 г. N 85/59 и введе-
ны в действие с 1 июля 1995 г.

С введением в действие этих норм утрачивает силу на территории Украины "Положение о порядке расследования причин аварий зданий, сооружений, их частей и конструктивных элементов", утвержденное Постановлением Госстроя СССР от 5 июля 1986 года N 76.

Издательство "Укрархстройинформ"

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ УКРАИНЫ

Система обеспечения надежности и безопас-	ДБН В.1.2-1-95	
ности строительных объектов	Вводятся впервые	
ПОЛОЖЕНИЕ О РАССЛЕДОВАНИИ ПРИЧИН АВАРИЙ		
(ОБРУШЕНИЙ) ЗДАНИЙ, СООРУЖЕНИЙ, ИХ ЧАСТЕЙ		
И КОНСТРУКТИВНЫХ ЭЛЕМЕНТОВ		

Эти нормы устанавливают требования к организации и порядку проведения расследования причин аварий зданий, сооружений, их частей и конструктивных элементов (далее - строительных объектов), происшедших в процессе строительства, технического перевооружения, реконструкции, капитального ремонта, эксплуатации или консервации.

Требования настоящих норм гармонизированы с "Положением о расследовании и учете несчастных случаев, профессиональных заболеваний и аварий на предприятиях, в учреждениях и организациях", утвержденным постановлением Кабинета Министров Украины от 10.07.93 N 623 (в дальнейшем "Положение о расследовании и учете несчастных случаев") и развивают это "Положение" в части, касающейся строительно-технической экспертизы и оценки причин аварии.

Используемые в нормах термины и их определения приведены в приложении 1.

1. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1. Действие настоящих норм распространяется на все предприятия, учреждения и организации независимо от форм собственности. Они являются обязательными для всех министерств и ведомств Украины, Совета Министров Автономной Республики Крым, местных администраций и органов местного самоуправления, частных лиц и общественных организаций, выступающих в роли собственников и заказчиков, или выполняющих строительные работы и эксплуатацию строительных объектов.

1.2. Наряду с требованиями настоящих норм необходимо руководствоваться:

- требованиями нормативных и директивных документов органов государственного надзора (Госатомнадзора, Госнадзорохрантруда и др.), если авария произошла на поднадзорном объекте;
- указаниями ведомственных или региональных нормативных документов, которые должны разрабатываться в соответствии с настоящими нормами и согласовываться с Госкомградостроительства Украины;
- требования компетентных международных организаций и страховых обществ в той части, в которой они не противоречат настоящим нормам (при авариях на совместных предприятиях и в других случаях, когда это предусмотрено уставными документами или договорами).

1.3. В зависимости от тяжести последствий и масштабов аварии делятся на аварии I категории и II категории.

1.4. Категорийность аварий устанавливается следующим образом:
I категория - авария, следствием которой стало хотя бы одно из следующих событий:

- а) гибель пяти или более человек;

- б) угроза жизни и здоровью работников предприятия или стройки, а также населению, находящемуся вблизи предприятия (стройки);
- в) угроза сохранности окружающей среды в окрестности предприятия или стройки;
- г) обрушение основных конструкций объекта в целом или его значительной части;
- д) остановка эксплуатации объекта или стройки на сутки и более.

II категория - авария, следствием которой стало хотя бы одно из следующих событий:

- а) гибель до пяти человек;
- б) угроза жизни и здоровью работников цеха или производственного участка (участка строительства);
- г) обрушение конструкций на части объекта;
- д) остановка работы цеха или участка строительства на сутки и более.

Примерное распределение аварий по категориям в зависимости от вида здания или сооружения приведено в справочном приложении 2.

1.5. Локальные повреждения конструктивных элементов и деталей без их обрушения, случаи срабатывания защитных, противоперегрузочных или других противоаварийных устройств, а также другие инциденты, не создающие опасность для здоровья и жизни людей или состояния окружающей среды, авариями не считаются и меры по ним принимаются в установленном на предприятии порядке.

1.6. Аварии I категории зданий, сооружений, их частей и конструктивных элементов, которые находятся в ряду массовых аварий и обрушений, вызванных стихийными бедствиями или техногенными катастрофами (наводнениями, землетрясениями, взрывами, просадками подрабатываемых территорий и т.п.), или единичные аварии, которые поражают или создают угрозу поражения систем жизнеобеспечения крупных регионов, а также аварии, сопровождающиеся выбросом или реальной угрозой выброса радиоактивных, сильнодействующих ядовитых, биологически активных и других опасных веществ, подлежат специальному рассмотрению комиссиями, назначенными Кабинетом Министров Украины. При их расследовании целесообразно использовать положения настоящих норм.

2. ПЕРВООЧЕРЕДНЫЕ ДЕЙСТВИЯ

2.1. Лица, ответственные за работу организаций и учреждений, осуществляющих строительство, техническое перевооружение, реконструкцию, капитальный ремонт или эксплуатацию объектов, на которых произошла авария, обязаны, в первую очередь:

- принять все необходимые меры по спасению потерпевших и оказанию им помощи;
- ввести в действие план ликвидации аварий (аварийных ситуаций), если таковой имеется на предприятии;
- принять меры по предотвращению дальнейшего распространения разрушений, пожара, выброса вредных веществ и т.п.;
- установить границу опасной зоны и ограничить доступ в нее людей;
- передать сообщение об аварии в соответствии с указаниями пп.2.2-2.4.

2.2. О любой аварии на строительном объекте должно быть сообщено в орган государственного надзора за охраной труда по месту расположения предприятия, где произошла авария, в орган, к сфере с.3 ДБН.В.1.2-1-95 управления которого принадлежит предприятие, основанное на общегосударственной собственности, в местный орган государственной исполнительной власти, в областную инспекцию архитектурно-строительного контроля и в органы прокуратуры по месту расположения предприятия (стройки).

2.3. Об аварии I категории, указанной в п.1.6, оповещается также Штаб гражданской обороны, Государственный комитет Украины по надзору за охраной труда и Государственный комитет Украины по делам градостроительства и архитектуры.

2.4. Сообщение об аварии передается по телефону, телефаксу,

телеграфу или телетайпу сразу же после обнаружения аварии.

Форма сообщения должна соответствовать схеме, приведенной в обязательном приложении 3.

2.5. Обязанность своевременно передать сообщение об аварии возлагается на руководителей генподрядной строительной организации, если авария произошла на строящемся или реконструируемом объекте, или на руководителей эксплуатирующей организации, если авария произошла при эксплуатации.

При уклонении указанных лиц от передачи сообщения они несут ответственность в соответствии с действующим законодательством.

3. ОРГАНИЗАЦИЯ РАССЛЕДОВАНИЯ ПРИЧИН АВАРИЙ

3.1. Основными целями расследования причин аварий зданий, сооружений, их частей и конструктивных элементов являются:

- установление обстоятельств их вызвавших, включая как объективные условия, так и действия (отсутствие действий) должностных лиц, и оценка этих фактов с точки зрения соответствия требованиям действующей нормативно-технической и организационно-распорядительной документации;
- разработка мероприятий по ликвидации последствий аварии;
- выработка рекомендаций по предупреждению возникновения подобных аварий, в том числе и по совершенствованию нормативных документов, стандартов и организационно-распорядительных актов.

3.2. Все аварии строительных объектов, за исключением указанных в п.1.5, подлежат расследованию строительно-техническими комиссиями, которые назначаются в соответствии с указаниями настоящих норм.

3.3. В тех случаях, когда необходимо срочно начать работы по спасению пострадавших, восстановлению обрушившихся частей здания или сооружения, возобновлению систем жизнеобеспечения или возобновлению безопасной работы предприятия и разобрать для этого обрушившиеся конструкции, владелец предприятия обязан, организовав эти работы до прибытия строительно-технической комиссии, обеспечить фиксацию их положения на схемах, эскизах, фотографиях и их сохранность.

Для выполнения указанных работ создаются местные комиссии предварительного расследования причин аварии и ликвидации ее последствий.

3.4. Местные комиссии назначаются немедленно после аварии руководителями строящей или эксплуатирующей организации.

В состав местной комиссии включают представителей генподрядной и субподрядных строительно-монтажных организаций, проектных организаций, разрабатывавших проект, подразделений предприятия, ответственных за охрану труда.

3.5. Местная комиссия должна:

- произвести осмотр места аварии и зафиксировать положение конструкций в соответствии с требованиями п.3.3;
- принять меры по предотвращению дальнейших разрушений и обеспечению безопасного производства работ при первоочередной разборке или временном раскреплении конструкций, ограничению доступа людей в опасную зону;
- организовать эвакуацию пострадавших;
- выявить очевидцев аварии и организовать их опрос;
- подобрать проектную документацию, относящуюся к объекту аварии, и организовать сбор иной, относящейся к делу, информации (актов на скрытые работы, сертификатов на строительные материалы, изделия и конструкции, данные об организациях, осуществлявших изыскания, проектирование, строительство, капитальные ремонты и эксплуатацию и т.п.);
- начать работу по расследованию причин аварии.

3.6. Сразу после начала работы строительно-технической комиссии местная комиссия передает ей собранные материалы и в дальнейшем сосредотачивает свои усилия на работах по ликвидации последствий аварий.

По решению строительно-технической комиссии в полном составе или в любой ее части может привлекаться к работе по расследованию причин аварии или исполнять другие ее поручения.

3.7. Строительно-технические комиссии по расследованию причин аварий назначаются в сроки не позднее, чем в течение двух суток с момента аварии. Решение о назначении комиссии принимают:

- при внекатегорийных авариях - Кабинет Министров Украины по представлению Госкомградостроительства Украины и Госнадзор-охрантруда Украины;
- при авариях I категории - Госкомградостроительства Украины и Госнадзорохрантруда Украины по представлению Государственной архитектурно-строительной инспекции и соответствующего органа Госнадзорохрантруда;
- при авариях II категории - Государственная архитектурно-строительная инспекция или по ее поручению областные инспекции архитектурно-строительного контроля и соответствующие территориальные органы Госнадзорохрантруда.

В тех случаях, когда причины аварии (обрушения) очевидны и не требуют проведения расследования, а потерпевшие отсутствуют и не существует угрозы для здоровья и жизни, упомянутые выше органы могут воздержаться от создания комиссии.

3.8. Взаимодействие строительно-технической комиссии с комиссией специального расследования, создаваемой органами государственного надзора за охраной труда в п.86 Положения о расследовании и учете несчастных случаев, реализуется присвоением строительно-технической комиссии статуса подкомиссии в комиссии специального расследования.

Как правило, обе комиссии создаются совместным приказом органов, указанных в п.86 Положения о расследовании и учете несчастных случаев.

3.9. В состав строительно-технической комиссии входят представители:

- органа, назначившего строительно-техническую комиссию (председатель);
- с.5 ДБН.В.1.2-1-95
- владельца предприятия, где произошла авария, или центрального органа, к сфере управления которого относится предприятие, основанное на общегосударственной собственности;
- генеральной подрядной строительной (строительно-монтажной, ремонтно-строительной) организации и субподрядных строительно-монтажных организаций;
- генеральной проектной организации и субпроектных организаций, разрабатывавших проект;
- предприятий-поставщиков строительных изделий, конструкций и инженерного оборудования.

Если авария строительного объекта произошла вследствие другой технической аварии (пожара, взрыва, аварии транспортного средства и т.п.), в состав строительно-технической комиссии включаются представители соответствующих органов контроля и надзора (Главного управления пожарной охраны МВД, Госавтоинспекции и др.) по согласованию с ними.

3.10. При рассмотрении сложных вопросов, требующих специальных знаний или углубленной проработки, строительно-техническая комиссия привлекает специалистов-экспертов из научно-исследовательских организаций, вузов, проектных организаций, инженерных обществ и других организаций, как правило, из числа тех лиц, которые не имели ранее отношения к проектированию, строительству и эксплуатации объекта, где произошла авария.

3.11. Информационные материалы, затребованные строительно-техническими комиссиями от проектных и строительных организаций, предприятий-поставщиков строительных изделий, конструкций и оборудования, органов лицензирования и сертификации и других организаций и предприятий, имевших отношение к объектам аварии, включая копии архивных документов, представляются в обязательном порядке и без пре-

дварительной оплаты.

Компенсация затрат на предоставление информации производится в соответствии с указаниями п.3.12 настоящих норм.

3.12. Все затраты, связанные с работой строительно-технической комиссии и привлеченных ею специалистов-экспертов, а также затраты на фотосъемку объекта аварии, представление технической и другой необходимой документации, проведение лабораторных исследований и испытаний, выполнение дополнительных инженерно-геологических изысканий, проведение технических расчетов, организацию печатания и размножения в необходимом количестве материалов расследования и техническое оформление этих материалов несет предприятие или организация, где произошла авария, и оформляются по статье "убытки предприятия, где произошла авария" отчетного документа по форме приложения 13 к Положению о расследовании и учете несчастных случаев.

4. РАБОТА СТРОИТЕЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ КОМИССИИ

4.1. Строительно-техническая комиссия в процессе расследования причин аварии:

- производит осмотр здания, сооружения, на котором произошла авария;
- анализирует проектную и другую документацию;
- знакомится с лицензиями на право производства работ, с сертификатами качества на примененные конструкции и материалы, с документацией о квалификации рабочих и инженерно-технических работников и о их профессиональной подготовке;
- проводит опрос очевидцев и должностных лиц строительной (строительно-монтажной, ремонтно-строительной) организации с.6 ДБН.В.1.2-1-95 или действующего предприятия, организации, учреждения, при этом данные опроса очевидцев аварии и должностных лиц оформляются в виде протоколов опроса или пояснительных записок в соответствии с формами приложений 4 и 5 настоящих норм;
- устанавливает количество необходимых фотоснимков, эскизов общего вида обрушившегося здания или сооружения, отдельных его частей, поврежденных элементов конструкций и их соединений, а также оснований.

4.2. Строительно-техническая комиссия должна

установить:

- состояние строительства или условия эксплуатации здания, сооружения;
- метеусловия перед аварией;
- виды, характер и продолжительность работ, проводившихся в здании, сооружении и вблизи него непосредственно перед аварией;
- признаки предаварийного состояния здания, сооружения и меры, принятые к предупреждению аварии;
- другие обстоятельства, связанные, по мнению комиссии, с возможной причиной аварии;

определить:

- качество технических решений, принятых в проекте и рабочей документации (в рабочем проекте), соблюдение требований нормативных документов и государственных стандартов;
- качество выполнения строительно-монтажных работ или отдельных узлов сопряжения конструкций, соответствие их проекту и требованиям нормативных документов, для чего проводят детальное обследование обрушившихся конструкций;
- качество примененных материалов, изделий и конструкций и соответствие их проекту и требованиям государственных стандартов и технических условий (прочность, размеры, объемная масса, марка и т.д.);
- порядок и место отбора проб, количество образцов материалов или элементов конструкций для необходимых испытаний, а также характер и объем последних;
- объем дополнительных исследований, необходимость проведения экспертизы по вопросам, связанным с выявлением обстоятельств

- и причин аварии;
- величины фактических нагрузок, действовавших на строительные конструкции до и в момент аварии, температурных и других воздействий, а также состояние конструкций или основания к моменту аварии;
- объем необходимых проверочных расчетов конструкций зданий и сооружений (по принятым проектным решениям, фактическим нагрузкам, сечениям, материалам и их характеристикам с учетом допущенных отступлений от проектов, уменьшения размеров сварных соединений и т.д.) с указанием организаций или лиц, которым поручается выполнение этих расчетов;
- допущенные при эксплуатации отклонения от требований правил по технической документации здания, сооружения, подъемно-транспортного и технологического оборудования;
- наличие технического паспорта и ведение журнала по эксплуатации технологического оборудования, здания, сооружения; в случае отсутствия указанных документов определить допущенные при эксплуатации нарушения, влияющие на состояние здания, сооружения или на его несущие конструктивные элементы, а также дефекты конструкций, обнаруженные в процессе эксплуатации

с.7 ДБН.В.1.2-1-95

- здания, сооружения;
- фактические объемы обрушений (разрушений) зданий, сооружений, их частей и конструктивных элементов, на основе чего установить размер материального ущерба от аварии, объем затрат на разборку и восстановление, а также потери от остановки производства на действующих предприятиях;
- сроки и установить порядок разборки завалов, состав обмеров и других работ в процессе разборки - для получения необходимых данных о причинах аварии;
- строительные конструкции или основания зданий, сооружений, которые не удовлетворяли по несущей способности заданным требованиям при возведении, эксплуатации на основе проведенных обследований и проверочных расчетов на фактические нагрузки и условия работы;

установить:

- объем и характер выполненных к моменту аварии строительно-монтажных работ по данным общего журнала и специальных журналов работ, актами на скрытые работы и актами промежуточной приемки ответственных конструкций и другой производственной документации, а эксплуатируемому зданию, сооружению - наличие акта о приемке в эксплуатацию;
- причину, вызвавшую состояние конструкций или оснований зданий, сооружений, приведшее к аварии, а также нарушений проекта и рабочей документации (рабочего проекта), требований нормативных документов и государственных стандартов, в связи с которыми возникла причина, вызвавшая аварию;
- должностных лиц, непосредственно ответственных за проектирование, строительство, изготовление материалов, изделий, конструкций или эксплуатацию здания (сооружения), на котором произошла авария (в зависимости от причин аварии);

подготовить:

- рекомендации и мероприятия по ликвидации последствий аварии;
- предложения о необходимости проведения дополнительных обследований зданий, сооружений с целью определения возможности и условий их полного восстановления, а также продолжения строительства или эксплуатации сохранившейся части здания, сооружения.

Строительно-техническая комиссия выполняет другие работы, необходимость в проведении которых выявляется в ходе расследования аварии.

4.3. О результатах расследования строительно-техническая комиссия составляет акт по форме согласно приложению 6.

Председатель и члены строительно-технической комиссии несут

ответственность за полноту, тщательность и объективность расследования причин аварии.

При наличии у члена комиссии особого мнения он излагает его письменно и прилагает к акту.

4.4. Выводы акта расследования должны быть сообщены организациям и лицам, которые, по мнению строительно-технической комиссии, несут ответственность за возникновение и развитие аварии. При несогласии с выводами строительно-технической комиссии упомянутые организации и лица могут их обжаловать, предоставив в организации, которые назначили комиссию, свои письменные возражения.

4.5. Строительно-техническая комиссия передает в органы, назначившие ее, такие документы:

с.8 ДБН.В.1.2-1-95

- акт расследования причин аварии, подписанный всеми членами комиссии с приложением особых мнений, если таковые имеются;
- протоколы заседаний, включая те, где были приняты решения об экспертизе, привлечении специалистов, проведении дополнительных исследований, рассмотрении пояснений должностных лиц и т.д.
- схемы чертежей, зарисовки и фотоснимки объекта с необходимыми пояснениями;
- результаты лабораторных исследований материалов, изделий, элементов конструкций;
- проверочные расчеты конструкций и оснований;
- дополнительные инженерно-геологические исследования;
- копии справок местных метеостанций и другие материалы, полученные в ответ на запросы комиссии;
- заключения экспертов;
- список лиц (с указанием организаций, где они работают, и занимаемых должностей), которые участвовали в расследовании причин аварии, но не вошли в состав строительно-технической комиссии;
- письменные свидетельства очевидцев, протоколы их опроса, пояснения должностных лиц, другие материалы организаций и лиц, обратившихся в комиссию.

Если в результате аварии имеются пострадавшие, комиссия передает в органы, назначившие ее, также и соответствующие материалы, предусмотренные Положением о расследовании и учете несчастных случаев.

Все эти документы должны иметь сплошную нумерацию страниц, быть сброшюрованными, включая опись документов, подписанную председателем строительно-технической комиссии.

Копии акта расследования передаются также собственнику предприятия, где произошла авария, или представителю эксплуатирующей (строящей) организации.

4.6. Строительно-технические комиссии работают открыто и их материалы не подлежат засекречиванию, за исключением случаев, оговоренных действующим законодательством Украины. В этих случаях режим секретности должен быть сразу оговорен в распоряжении о создании строительно-технической комиссии с обязательной ссылкой на соответствующий законодательный акт.

Строительно-техническая комиссия по возможности знакомит с ходом расследования и результатами своей работы телевидение и прессу, а в необходимых случаях принимает меры для информирования населения о возможных опасностях, возникших в связи с аварией.

К комплекту материалов по п.4.5 должна быть обеспечена возможность доступа специалистов для проведения анализа, обобщения накопленного опыта и выработки необходимых мер повышения надежности и безопасности строительных объектов.

5. РЕАЛИЗАЦИЯ МЕР, ПРЕДЛОЖЕННЫХ СТРОИТЕЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКИМИ КОМИССИЯМИ

5.1. Разработанные строительно-техническими комиссиями рекомендации и мероприятия по ликвидации последствий аварии принимаются к реализации и становятся руководством для действий местной комиссии в соответствии с п.3.6 настоящих норм.

5.2. В соответствии с установленным характером повреждения здания, сооружения и строительных конструкций при ликвидации последствий аварии необходимо принимать технические решения и реализовать их при следующих этапах работ:

с.9 ДБН.В.1.2-1-95

- отключение систем газо-, водо- и электроснабжения, ликвидация пожаров, ограждение опасной зоны и т.п.;
- удаление временных, в том числе крановых и (по возможности) полезных нагрузок с покрытий и перекрытий на опасных участках, опорожнение емкостей и т.п.;
- локализация зоны обрушения путем аварийного раскрепления конструкций, обеспечение пространственной устойчивости каркаса и его элементов путем установки связей, диафрагм, распорок и др.
- установление состава и технологической последовательности выполнения аварийно-восстановительных работ, включая оценку необходимости детальных обследований конструкций, определение потребности в ресурсах, выработку мер безопасности проведения работ;
- разборка завалов разрушенных конструкций и демонтаж поврежденных конструкций, состояние которых признано аварийным и усиление которых невозможно или нецелесообразно;
- восстановление и усиление строительных конструкций, восстановление элементов технологического оборудования и инженерных сетей с целью возобновления производства (возможно по временной технологической схеме);
- ремонт конструкций, который может выполняться в процессе эксплуатации здания в условиях действующего производства. очередность выполнения работ, принципы их совмещения и методы выполнения определяются в зависимости от конкретных условий производства и характера аварийных повреждений.

5.3. При проведении обследований необходимо кроме задач, решаемых при периодических технологических обследованиях эксплуатируемых строительных конструкций, должны решаться также следующие задачи:

- выявление всех частей здания, сооружения, находящихся в аварийном состоянии и угрожающих обрушением;
- установление границ разборки и демонтажа разрушенных и поврежденных конструкций, установление границ опасной зоны, куда ограничивается доступ людей;
- выявление конструкций, усиление которых необходимо выполнить до начала работы производства, и конструкций, усиление которых можно совместить с технологическим процессом.

5.4. Разработка технической документации по ликвидации последствий аварии может выполняться в одну или две стадии.

За одну стадию документация разрабатывается самой местной комиссией (с привлечением экспертов-специалистов) для несложных объектов и при относительно небольшом объеме проектных работ, а также при возможности представления результатов в виде эскизов. При этом документация, как правило, включает:

- ведомости потребных материалов, оборудования, оснастки, нестандартного оборудования и механизмов;
- календарный график работ с учетом максимально возможного совмещения операций, определяющий продолжительность остановки производственного процесса;
- эскизная схема усиления с указанием усиливаемых заменяемых и сохраняемых конструкций и их основных узлов и элементов;
- эскизы усиления элементов конструкций и узлов;
- короткие указания по безопасному ведению работ.

В две стадии ведется разработка документации крупных объектов, которые характеризуются сложностью конструктивных решений, способов восстановления и методов проведения работ. При этом основные технические решения разрабатываются и оформляются в виде технических заданий для специализированных организаций.

5.5. При разработке проекта восстановления здания, сооружения и проекта производства работ необходимо учитывать требования безо-

пасного ведения работ и учитывать вероятность появления аварийной ситуации на каждом этапе проведения аварийно-восстановительных работ.

В проекте (прежде всего для случаев усиления конструкций под нагрузкой и для разборки завалов) должны предусматриваться:

- меры по обеспечению прочности и стойкости конструкций при проведении работ, включая указания по устройству временных опор и креплений;
- способы контроля за предельными значениями нагрузок, остающихся на конструкциях, и монтажных нагрузок;
- перечень конкретных узлов и конструктивных элементов, где должна соблюдаться определенная последовательность операций, требующих промежуточного контроля;
- квалификация рабочих, привлекаемых к выполнению наиболее ответственных видов работ.

6. РАССМОТРЕНИЕ, УТВЕРЖДЕНИЕ И КОНТРОЛЬ МАТЕРИАЛОВ ПО РАССЛЕДОВАНИЮ ПРИЧИН АВАРИЙ

6.1. Материалы расследования причин аварий рассматриваются совместно с имеющимися письменными возражениями по п.4.4 органом, назначившим комиссию, не позднее чем в двухнедельный срок.

При согласии указанного органа с выводами комиссии утвержденные акты расследования причин аварий должны быть направлены в пятидневный срок в Госкомградостроительства Украины и Госнадзорохрантруда Украины, а краткая справка о выводах, к которым пришла строительно-техническая комиссия, - во все организации, куда в соответствии с указаниями пп.2.2 и 2.3 было послано сообщение об аварии.

В тех случаях, когда при рассмотрении материалов расследования в органе, создавшем строительно-техническую комиссию, имеющиеся возражения против выводов комиссии были признаны убедительными, принимается решение о повторном расследовании.

6.2. При выявлении комиссией фактов недоброкачественной работы проектных, строительных (строительно-монтажных, ремонтно-строительных) организаций, имеющих лицензии на выполнение таких работ, а также факты поставки недоброкачественных строительных материалов, изделий и конструкций, на которые выданы сертификаты, в соответствующие органы лицензирования и сертификации органом, назначившим комиссию, направляется представление о лишении организации лицензии или об отмене выданного сертификата и о проверке аккредитованной лаборатории, которая выдала положительное заключение о качестве продукции.

6.3. В тех случаях, когда комиссией установлено, что причиной аварии является несовершенство нормативно-технической документации, предложения о внесении в нее изменений и дополнений направляются органам, назначившим комиссию, в головную организацию по стандартизации и нормированию Госкомградостроительства Украины, ответственную за разработку соответствующих нормативно-технических документов.

6.4. Госкомградостроительства Украины и Госнадзорохрантруда Украины:

- осуществляют надзор за соблюдением установленного этими нормами порядка расследования причин аварий зданий, сооружений, их частей и конструктивных элементов;
- производят анализ причин аварий и разрабатывают мероприятия по их предупреждению, обязательные для всех субъектов хозяйствования и владельцев основных фондов;
- силами Государственной комиссии архитектурно-строительного надзора ведут учет строительных аварий (обрушений) по форме согласно приложению 8;
- не реже, чем один раз в пять лет готовят и передают в Кабинет Министров Украины обзор аварийности строительных объектов с предложениями по ее снижению.

ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

1. АВАРИЯ - чрезвычайное событие, происходящее по техногенным

(конструктивным, производственным, технологическим, эксплуатационным) причинам или в результате случайных внешних воздействий и заключающееся в повреждении, выходе из строя, разрушении технических устройств, зданий и сооружений, их частей и конструктивных элементов.

2. АВАРИЙНАЯ СИТУАЦИЯ – состояние здания, сооружения или его частей, характеризующееся нарушением пределов и условий безопасной эксплуатации, но еще не перешедшее в аварию.

3. БЕЗОПАСНОСТЬ – свойство строительного объекта при нормальной эксплуатации и авариях ограничивать неблагоприятные для здоровья и жизни человека или для сохранения окружающей среды последствия установленными пределами.

4. ВЛАДЕЛЕЦ – физическое или юридическое лицо, которому принадлежит предприятие, или назначенный им орган, представляющий интересы собственника.

5. ДЕФЕКТ – отклонение качества, формы или фактических размеров элементов и конструкций от требований нормативно-технической или проектно-конструкторской документации, возникающее при проектировании, изготовлении, транспортировке и монтаже.

6. КАТАСТРОФА – крупномасштабная авария, повлекшая за собой многочисленные человеческие жертвы, значительный материальный ущерб или другие тяжелые последствия.

7. НОРМАЛЬНАЯ ЭКСПЛУАТАЦИЯ – эксплуатация в определенных проектом нормативно-технической документацией пределах и условиях.

8. ОБСЛЕДОВАНИЕ – комплекс работ по сбору, обработке, систематизации и анализу данных о техническом состоянии конструкции, имеющихся в ней дефектах и повреждениях, оценке степени износа.

9. ОПАСНАЯ ЗОНА – зона потерпевшего аварию или находящегося в аварийном состоянии объекта, где имеется прямая угроза здоровью и жизни находящихся там людей.

10. ОШИБКИ ПЕРСОНАЛА – непреднамеренное неправильное действие или пропуск правильного действия при создании или техническом обслуживании строительного объекта.

11. ПОВРЕЖДЕНИЕ – отклонение от первоначального уровня качества элементов и конструкций, возникающее в процессе эксплуатации и аварии.

12. СТИХИЙНОЕ БЕДСТВИЕ – катастрофическое природное явление или процесс, которые могут вызвать человеческие жертвы, значительный материальный ущерб и другие тяжелые последствия.

13. ТЕХНИЧЕСКАЯ ЭКСПЛУАТАЦИЯ – комплекс мер по техническому надзору, уходу, содержанию и всем видам ремонтов зданий и сооружений.

14. ЭКСПЛУАТИРУЮЩАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ – организация, созданная или назначенная владельцем для осуществления деятельности предприятия на всех этапах его жизненного цикла и имеющая на это необходимые разрешения и лицензии.

с.12 ДБН.В.1.2-1-95
ПРИЛОЖЕНИЕ 2
Справочное

ПРИМЕРНЫЙ ПЕРЕЧЕНЬ ОБЪЕКТОВ, АВАРИИ КОТОРЫХ ОТНОСЯТСЯ К I и II КАТЕГОРИИ

В настоящем приложении приведены примерные перечни строительных объектов, аварии которых относятся к I и II категориям, независимо от количества пострадавших, продолжительности перерыва в эксплуатации и других параметров классификации, указанных в п.1.4. Если же указания п.1.4 вступают в противоречия с данными настоящего приложения (например, число пострадавших велико, а объект указан в перечне отнесенным ко II категории), то следует руководствоваться теми данными, которые увеличивают категорию аварии.

1. К I категории, как правило, относятся сопровождающиеся разрушениями основных конструктивных элементов аварии следующих объектов:

- объекты нефте- и газодобывающей, газоперерабатывающей, металлургической, химической и других отраслей промышленности, оборудованные пожаро- и взрывоопасными емкостями и хранилищами жидкого топлива, газа и газопродуктов, особенно при их

- содержании под давлением (технологические трубопроводы, аппараты, котлы, газгольдеры, изотермические резервуары емкостью более 10 тыс. кубометров, сосуды высокого давления и т.п.);
- объекты химической, нефтехимической, биотехнологической, оборонной и других отраслей, связанные с использованием, переработкой, изготовлением и хранением химически токсичных, взрыво- и пожароопасных веществ и промышленных взрывчатых материалов, биологически опасных веществ и т.п.);
  - объекты угольной и горнорудной промышленности, опасные по пожару, взрыву и газу;
  - объекты атомной энергетики (АЭС, АЭТС, АСТ), включая хранилища и заводы по переработке ядерного топлива и радиоактивных отходов, а также другие радиационно опасные объекты;
  - объекты гидро- и теплоэнергетики (ГЭС, ГРЭС, ТЭС, ТЭЦ) мощностью свыше 1,5 млн. кВт;
  - мосты, тоннели, путепроводы на дорогах высшей категории или имеющие протяженность свыше 1000 м;
  - стационарные сооружения знаков навигационной обстановки;
  - шлюзы и основные портовые сооружения на водных путях 1-го и 2-го классов по ГОСТ 26775-85;
  - крупные вокзалы, аэровокзалы и вертолетные станции;
  - магистральные трубопроводы диаметром более 1000 мм или с рабочим давлением более 2,5 МПа, а также участки магистральных трубопроводов меньшего диаметра и меньшим рабочим давлением при их переходе через водные преграды, железные и автомобильные дороги;
  - гидротехнические сооружения мелиоративных систем площадью орошения более 300 тыс. га и водохранилищ объемом более 1 кубокилометра;
  - крупные элеваторы и зернохранилища, мельничные комбинаты;
  - мощные сахарные и сахарно-рафинадные заводы;
  - здания основных музеев, государственных архивов, хранилищ национальных, исторических и культурных ценностей;
  - зрелищные объекты с массовым нахождением людей (стадионы, театры, кинозалы, цирки, выставочные помещения и т.п.);
  - здания университетов, институтов, школ, дошкольных учреждений и т.п.);

с.13 ДБН.В.1.2-1-95

- крупные больницы и другие учреждения охраны здоровья;
- универсамы и другие крупные торговые предприятия;
- объекты жизнеобеспечения крупных районов городской застройки и промтерриторий;
- крупные объекты защитно-предохранительного характера (противоселевые, противооползневые, противолавинные сооружения, защитные дамбы и т.п.);
- основные объекты металлургической промышленности, тяжелого машиностроения, нефтехимии, судостроения, оборонной промышленности (доменные и мартеновские печи, сборочные корпуса, высокие дымовые трубы и т.п.);
- копры, машинные отделения добывающих машин, здания главных вентиляционных систем на шахтах и рудниках;
- распределительные системы основных электросетей высокого напряжения (включая опоры ЛЭП и ОРУ);
- емкости для нефти и нефтепродуктов;
- крупные гостиницы, общежития;
- здания и сооружения центральных складов для обеспечения жизненных потребностей населения, складов особо ценного оборудования и материалов, военные склады.

2. Ко II категории, как правило, относятся сопровождающиеся разрушениями основных конструктивных элементов аварии следующих объектов:

- все объекты промышленности, энергетики, транспорта и связи, сельского хозяйства и переработки сельхозпродукции, не ука-

- занные в п.1;
- жилые дома;
  - объекты водопровода и канализации (включая водонапорные башни, очистные сооружения, водозаборы) промышленных предприятий и населенных пунктов;
  - общественные здания, не отнесенные к I категории, а также все временные и мобильные объекты для физкультуры и спорта или для массовых зрелищ;
  - объекты местных (внутрипроизводственных) дорог, коммуникаций и трубопроводов;
  - склады и хранилища, не отнесенные к I категории;
  - парники, теплицы;
  - опоры распределительной сети низкого напряжения, осветительные опоры.

с.14 ДБН.В.1.2-1-95
Приложение 3
Обязательное

СХЕМА

извещения об аварии здания, сооружения, его части и конструктивного элемента
ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ АВАРИИ

1. Дата и время, когда произошла авария _____
2. Наименование предприятия или другого объекта, его владелец (для объектов общегосударственной собственности указывается орган, к сфере управления которого принадлежит объект) _____
3. Краткая характеристика обстоятельств и предполагаемых причин аварии _____
4. Краткая характеристика масштаба аварии (авария I и II категории, авария с угрозой широкого поражения населения или окружающей среды, массовые аварии при природных катастрофах и др.) _____
5. Кто еще извещен об аварии _____
6. Дата, время передачи информации, фамилия, инициалы и должность лица, передавшего информацию _____

с.15 ДБН.В.1.2-1-95
Приложение 4
Рекомендованное

Протокол опроса по поводу аварии

ПРОТОКОЛ

опроса по поводу аварии, происшедшей _____
(дата и время)

на _____
(наименование предприятия, здания, сооружения)

Фамилия, имя, отчество _____

Год рождения _____ Образование _____

Профессия (должность) _____

Стаж работы на предприятии по профессии _____

Домашний адрес _____

Об известных ему обстоятельствах аварии сообщил _____
(в произвольной форме)

_____ (наименование предприятия, здания, сооружения)
ме излагается рассказ об аварии и фактах, имеющих к ней отношение)
Для уточнения известных опрашиваемому фактов ему были поставлены следующие вопросы.

Вопрос: _____

Ответ: _____

(и т.д.)

"Протокол мною прочитан, с моих слов записано правильно"

_____ (_____)
подпись фамилия и инициалы
Опрос проводил и протокол опроса составил
_____ (_____)
подпись фамилия и инициалы
с.16 ДБН.В.1.2-1-95
Приложение 5
Рекомендованное

ОБЪЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Строительно-технической комиссии, проводящей расследование аварии, происшедшей _____

_____ (дата и время)
на _____
(наименование предприятия, здания, сооружения)

_____ (фамилия, имя, отчество, должность и место работы лица,
дающего пояснения)

Образование _____
Стаж работы: _____
на данном предприятии _____
на этой должности _____
Домашний адрес _____

ОБЪЯСНЕНИЕ

(В произвольной форме дается пояснение по известным фактам, связанным с аварией, высказываются соображения об обстоятельствах и причинах происшедшего, указывается на действия или отсутствие действий должностных лиц, высказываются предложения по поводу предупреждения аналогичных аварий в дальнейшем).

Подпись и дата
подачи пояснения

с.17 ДБН.В.1.2-1-95
Приложение 6
Обязательное

АКТ

расследования причин аварии _____ категории, происшедшей
" _____ " _____ 199_ года в _____ час. _____ мин.

на _____
(полное наименование предприятия, здания, сооружения,

цеха, владелец предприятия, наименование органа, к сфере

управления которого относится предприятие)

" _____ " _____ 19__ г. _____
(дата составления акта) (место составления акта)

Строительно-техническая комиссия, назначенная приказом от _____

№ _____
(наименование органа, назначившего комиссию)

в составе председателя _____
(фамилия, имя, отчество,

занимаемая должность, место работы)

и членов комиссии: _____
(фамилия, имя, отчество, занимаемая должность,

место работы)

с участием приглашенных специалистов _____
(наименование основных орга-

низаций с указанием фамилий, инициалов и занимаемых должностей

представителей этих организаций)

провела с "___" _____ 19__ г. по "___" _____ 19__ г.
расследование причин аварии и в результате его было установлено
следующее:

1. Масштаб аварии

Подробное описание аварии с указанием объема обрушившихся и поврежденных конструкций, оборудования, инженерных сетей и систем жизнеобеспечения, последствий (полная или частичная остановка строительства или эксплуатации объекта; количество пострадавших; наличие угрозы для персонала, населения, окружающей среды и т.д.) и других сведений, характеризующей в целом масштаб аварии _____

с.18 ДБН.В.1.2-1-95

2. Характеристика объекта, где произошла авария

2.1. Основные технические характеристики здания, сооружения, его размеры, примененные несущие и ограждающие конструкции _____

(размеры здания в плане, количество прогонов и этажей,

шаг колонн, описание конструкций и т.д.)

2.2. Сведения об организации _____

(наименование, номер и дата выдачи лицензии, кем выдана лицензия) и лицах _____

(фамилия и инициалы, должность, сведения о специальном образовании) которые выполняли:

- а) инженерные изыскания и другие допроектные работы;
- б) проектирование (привязку типового проекта, повторное применение индивидуального проекта);
- в) экспертизу проектной документации;
- г) согласование и утверждение проекта, выдачу разрешения на строительство;
- д) поставку строительных материалов, изделий и конструкций, включая сведения о сертификации этой продукции;
- е) строительно-монтажные работы;
- ж) пусконаладочные работы;
- з) приемочные испытания;
- и) авторский надзор за строительством;
- к) техническую эксплуатацию.

2.3. Даты начала строительства и основных этапов возведения здания или сооружения, дата ввода в эксплуатацию; даты капитальных ремонтов _____

2.4. Основные дефекты и повреждения, обнаруженные при приемке в эксплуатацию и в процессе ее проведения, сведения о проводившихся обследованиях _____

(какой организацией, номер и дата выдачи ее лицензии) и их результаты _____

3. Обстоятельства, при которых произошла авария

Атмосферные условия (температура воздуха, скорость ветра, высота снежного покрова и др.) _____

Нагрузки и воздействия (полезные, крановые и др.), включая и не предусмотренные _____

с.19 ДБН.В.1.2-1-95

Режим работы технологического оборудования, замеченные отклонения от нормального режима работы; операции, выполнявшиеся непосредственно перед аварией (в том числе взрывы, забивка свай, подве-

ска грузов к существующим конструкциям, сварка конструкций, рыхление грунта и др.) _____

Зафиксированные признаки предаварийного состояния и принятые строящей или эксплуатирующей организацией, меры по предотвращению аварии _____

Другие обстоятельства, которые могли способствовать началу аварии или ее развитию, включая действия или бездействие персонала _____

4. Собранные свидетельства и объяснения

Краткое содержание объяснений очевидцев аварии _____

Краткое изложение объяснений должностных лиц, ответственных за проектирование, строительство и эксплуатацию объекта, где произошла авария _____

5. Оценка качества работ и действия должностных лиц

Оценка качества проектных решений, выполненных строительно-монтажных работ, примененных строительных материалов, изделий и конструкций, использованного инженерного оборудования _____

Описание и оценка роли обнаруженных отступлений от проекта и нарушения обязательных требований нормативно-технических документов, правил технической эксплуатации зданий и сооружений, подъемно-транспортного оборудования, систем оповещения и сигнализации и т.п. _____

Оценка качества, полноты и своевременного ведения исполнительной документации при строительстве и эксплуатации объекта _____

Оценка результатов контрольных испытаний материалов и конструкций, а также других дополнительных исследований, выполненных по поручению комиссии _____

с.20 ДБН.В.1.2-1-95

Оценка деятельности работников технологического и авторского надзора (с указанием фамилий и должностей), служб сертификации и лицензирования, организаций, осуществляющих контроль за качеством строительно-монтажных работ и примененных конструкций, изделий и материалов, организаций, осуществляющих контроль и надзор в процессе эксплуатации _____

Оценка срочных мер, принятых для локализации аварии, спасения людей, скорейшего возобновления работы (включая их своевременность, а также влияние на возможность проведения расследования) _____

На основании анализа имеющихся данных, с учетом мнений экспертов и объяснений должностных лиц комиссия пришла к следующему заключению:

1. Указывается установленная причина, вызвавшая аварию здания, сооружения, его частей или конструктивных элементов (желательно, в соответствии с классификацией по приложению 7), а также причины, способствовавшие возникновению и развитию аварии.

2. Указывается, в связи с какими именно нарушениями проектно-конструкторской документации, требований норм и стандартов, указаниями должностных инструкций и других документов возникла основная

и способствовавшие причины аварии.

3. Указываются должностные лица, причастные к непосредственным причинам аварии.

4. Даются рекомендации по ликвидации последствий аварии, включая необходимые меры по усилению конструкций сохранившейся части здания или сооружения, мероприятия по скорейшему возобновлению строительства или эксплуатации, необходимые меры по организации наблюдения за конструкциями, проведению их ремонтов или изменению режима эксплуатации, а также, при возможности, по предупреждению подобных аварий.

5. В случае необходимости даются рекомендации по организации обследований аналогичных объектов (строящихся или находящихся в эксплуатации) с целью предупреждения аварий и обрушений.

Председатель комиссии

_____
(подпись)

Члены комиссии

_____
(подписи)

с.21 ДБН.В.1.2-1-95
Приложение 7
Рекомендованное

КЛАССИФИКАЦИЯ ПРИЧИН АВАРИИ

1. Технические ошибки и брак в работе, допущенные при изысканиях, проектировании, изготовлении строительных материалов и конструкций, выполнении строительно-монтажных и пусконаладочных работ, эксплуатации и ремонтах (неправильная оценка условий работы конструкций и основ; недостаточная мощность, жесткость или стойкость конструкций и основ; неправильный учет действующих нагрузок; неправильный выбор материалов; недостаточные меры защиты конструкций от воздействия агрессивной среды; неправильный выбор мер по защите от осадок оснований, пучения грунтов, замачивания лессовидных просадочных грунтов и т.п.; отступление от проекта при строительно-монтажных работах; изменение расчетной схемы конструкции при монтаже, не предусмотренное проектом производства работ; использование недоброкачественных строительных материалов, изделий и конструкций; грубое нарушение технологии производства работ; отсутствие необходимого надзора и ухода за конструкциями; перегрузки конструкций, установка и подвеска различного дополнительного оборудования).

2. Организационные ошибки, способствовавшие появлению причин, вызвавших аварию (отсутствие ответственных лиц на каждом этапе проектирования, строительства, эксплуатации; нечеткость и противоречия в должностных инструкциях; нарушения при передаче и хранении информации, включая ее неполноту, отсутствие сохранности и недоступность для заинтересованных должностных лиц; загрузка персонала непрофильными поручениями руководства).

3. Недостаточная квалификация исполнителей, отсутствие у них необходимого специального образования, плохая организация их обучения и переподготовки.

4. Последствия техногенных и природных катастроф, не подлежащих обязательному учету в соответствии с действующими нормами (землетрясений с интенсивностью выше чем предусмотрено нормами, наводнений, пожаров, взрывов, наездов транспортных средств и т.д.).

5. Недостаточные знания о природе и новых технических и технологических процессах, проявление ранее не наблюдавшихся явлений.

6. Другие причины (указывается какие именно) или сочетания причин (кроме указания на них приводятся и соображения о взаимном их влиянии или отсутствии такового).

с.22 ДБН.В.1.2-1-95
Приложение 8
Обязательное

ЖУРНАЛ

учета случаев аварий зданий, сооружений, их частей и конструктивных элементов

